

METODIKA PRO ČLENY HODNOTÍCÍ KOMISE PŘI ZADÁVÁNÍ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK V NK ČR

DRUHY VÝBĚROVÝCH ŘÍZENÍ

VEŘEJNÁ ZAKÁZKA MALÉHO ROZSAHU (s předpokládanou hodnotu do 2 mil. Kč bez DPH) – zadávány mimo režim zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen „zákon“)

- a) přímé zadání
- b) uzavřená výzva
- c) otevřená výzva

DRUHY ZADÁVACÍCH ŘÍZENÍ

VEŘEJNÁ ZAKÁZKA (s předpokládanou hodnotou od 2 mil. Kč bez DPH) – v režimu zákona

- a) zjednodušené podlimitní řízení
- b) otevřené řízení
- c) užší řízení
- d) jednací řízení s uveřejněním
- e) jednací řízení bez uveřejnění
- f) řízení se soutěžním dialogem
- g) řízení o inovačním partnerství
- h) koncesní řízení
- i) řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu

VEŘEJNÁ ZAKÁZKA MALÉHO ROZSAHU

V souladu s § 31 zákona, který pojednává o veřejných zakázkách malého rozsahu, je stanoveno, že zadavatel není povinen zadat v zadávacím řízení veřejnou zakázku malého rozsahu (dále jen „VZMR“), je však povinen dodržet zásady dle § 6 zákona:

- zásada transparentnosti a přiměřenosti,
- ve vztahu k dodavatelům zásadu rovného zacházení a zákazu diskriminace.

Hodnotící komise není dle zákona povinná. Hodnotící komise může být ustanovena v souladu se Směrnicí č. 1/2020 o zadávání veřejných zakázek v NK ČR (dále jen „Směrnice“) dle části druhé, čl. I, odst. 4, písm. c). Citovaná směrnice stanoví organizační požadavky na jmenování a činnost komise. Vlastní činnost komise spočívající v posuzování a hodnocení nabídek podaných na VZMR je vykonávána v návaznosti na požadavky zadavatele vyjádřené v dokumentaci zakázky. Pravidla popsaná dále v této metodice pro veřejné zakázky zadávané v režimu zákona, tj. v zadávacím řízení, se přiměřeně aplikují i na činnost komise v rámci VZMR.

VEŘEJNÁ ZAKÁZKA

V souladu s § 42 zákona může zadavatel k provádění úkonů pověřit komisi. *(zákon dává zadavateli možnost, ale neukládá povinnost).*

Hodnotící komise však musí být ustanovena vždy u veřejných zakázek v podlimitním nebo nadlimitním režimu v souladu se Směrnicí, částí druhou, čl. 1, odst. 4, písm. a). *(vnitřním předpisem NK ČR je stanovena povinnost nad rámec zákona).*

JAKÉ ÚKONY PROVÁDÍ HODNOTÍCÍ KOMISE?

V průběhu zadávacího/výběrového řízení zadavatel, potažmo hodnotící komise vybírá z účastníků zadávacího/výběrového řízení vybraného dodavatele na základě:

- a) posouzení splnění podmínek účasti v zadávacím/výběrovém řízení,

b) hodnocení nabídek.

Důležitou skutečností je, že zákonem není stanoveno pořadí jednotlivých úkonů pro výběr dodavatele od ukončení otevírání nabídek až do uzavření smlouvy. Zadavatel, případně hodnotící komise může nejdříve posoudit nabídky, resp. podmínky účasti v řízení, a posléze hodnotit nabídky, nebo může nejprve vyhodnotit nabídky a poté posoudit splnění podmínek účasti v řízení, případně může posoudit podmínky v účasti v řízení pouze u nabídky vybraného dodavatele, u něhož ovšem musí posoudit podmínky účasti vždy.

Zjednodušeně řečeno, postup zadavatele či komise při posuzování a hodnocení nabídek nemá konkrétní pořadí, jednotlivé kroky nejsou podmíněny jinými kroky – pouze jsou dána pravidla, co musí nabídka vybraného dodavatele dle zadávací dokumentace splňovat. Záleží tedy jen na zadavateli, potažmo komisi, v jakém pořadí bude nabídky zpracovávat, posuzovat i hodnotit a jaký zvolí konkrétní postup. Výstupy těchto činností jsou ve všech případech shodné, respektive promítnou se do konečné *jedné Zprávy o hodnocení nabídek* a celkové *Písemné zprávy zadavatele*.

PODMÍNKY ÚČASTI V ŘÍZENÍ

- stanovení kvalifikace a způsobilosti dodavatele
- technické podmínky vymezující předmět veřejné zakázky
- obchodní nebo jiné smluvní podmínky
- zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky

HODNOCENÍ NABÍDEK

Hodnocení nabídek je prováděno podle ekonomické výhodnosti nabídek, a to buď:

- na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality,
- na základě nejnižší nabídkové ceny,
- na základě nejnižších nákladů životního cyklu

Klíčovým dokumentem, na jehož základě zadavatel či komise posuzuje a hodnotí nabídky, je *Zadávací dokumentace veřejné zakázky*. Zadavatel musí v zadávací dokumentaci stanovit podmínky účasti a pravidla pro hodnocení nabídek, která zahrnují kritéria hodnocení, metodu vyhodnocení nabídek v jednotlivých kritériích a váhu nebo jiný matematický vztah mezi kritérii.

Zadávací dokumentace tedy vymezuje jednotlivé podmínky účasti dodavatelů v řízení, zpravidla požadavky na jejich kvalifikaci a hodnotící kritéria pro vyhodnocení nabídek. Pozornost je ovšem také třeba věnovat *Vysvětlení zadávací dokumentace veřejné zakázky* a *Změně zadávací dokumentace veřejné zakázky*. Tyto dokumenty mohou výrazně modifikovat dílčí pravidla původně upravená v zadávací dokumentaci a opominutím těchto vysvětlení a změn se zadavatel nebo hodnotící komise může dopustit zásadních nedostatků při posuzování a hodnocení nabídek.

Při **posuzování nabídek** se tedy zadavatel či hodnotící komise typicky zaměřuje na:

- posouzení splnění kvalifikace a způsobilosti:
 - o základní způsobilost
 - nedoplatky na daních, sociálním zabezpečení, veřejném zdravotním pojištění, bezúhonnost, neexistence úpadku či likvidace
 - o profesní způsobilost
 - zejm. zápis v obchodním rejstříku, existence příslušných podnikatelských/živnostenských oprávnění, odborná způsobilost apod.

- ekonomická kvalifikace
 - minimální výše obratu
- technická kvalifikace
 - typicky významné realizované zakázky v minulosti, zkušenosti členů realizačního týmu, opatření v oblasti řízení z hlediska ochrany životního prostředí apod.
- technické podmínky vymezující předmět veřejné zakázky
 - posouzení, zda nabízený předmět odpovídá požadavkům a parametrům vymezeným zadavatelem v zadávací dokumentaci
- obchodní nebo jiné smluvní podmínky
 - posouzení, zda návrh smlouvy předložený dodavatelem v nabídce zcela odpovídá vzorovému návrhu smlouvy obsaženému v zadávací dokumentaci či obchodním podmínkám zadavatele
- zvláštní podmínky plnění veřejné zakázky
 - posouzení, zda nabídka zohledňuje požadavky zadavatele z hlediska vlivu na životní prostředí, sociálních důsledků vyplývajících z předmětu veřejné zakázky a hospodářské oblasti nebo inovací

Shledá-li zadavatel či hodnotící komise během posuzování nabídky nedostatky, anebo zjistí, že nabídka neobsahuje doklady k prokázání výše uvedených skutečností, má možnost požádat dodavatele o písemné objasnění nabídky. V žádosti je třeba přesně specifikovat nedostatky, jež má dodavatel vysvětlit, příp. doklady, které je třeba doložit, přičemž dodavateli stanoví odpovídající lhůtu. Následně je jejím úkolem konstatovat, zda dodavatel svou nabídku vysvětlil nebo zda doložil požadované doklady.

Není-li nabídka objasněna odpovídajícím způsobem nebo nedošlo-li k doplnění požadovaných dokladů, je zadavatel či komise oprávněna zaslat žádost dodavateli opakovaně nebo přistoupit k vyloučení dodavatele (formálně provádí zadavatel).

Důvody, pro které může být dodavatel vyloučen (resp. vybraný dodavatel musí být) z účasti v řízení, vymezuje § 48 zákona.

Zákon rovněž upravuje možnost změny podané nabídky – viz § 46 odst. 2 a 3 zákona. Změnou nabídky ovšem nesmí dojít ke změně údajů, dokladů, vzorků nebo modelů, které jsou předmětem hodnocení.

Proces a jednotlivé aspekty hodnocení nabídek lze shrnout následovně:

Jak bylo uvedeno výše, hodnotící komise hodnotí nabídky dle kritérií stanovených předem v zadávací dokumentaci. Vhodné je v této souvislosti vyvrátit nesprávnou domněnku, že samotná cena nemůže být předmětem hodnocení nabídky, tj. že nabídky je třeba vždy hodnotit podle nejnižší nabídkové ceny a dalšího kritéria – takové pravidlo zákon upravuje pouze v některých případech, v nichž je vyžadováno, aby dodavatel prokázal určité tvůrčí schopnosti (typicky u architektonických, stavebních, technických a inspekčních služeb), a to konkrétně v § 114 odst. 3. V jiných případech tedy může být cena jediným hodnotícím kritériem. Zákon nestanoví minimální váhu pro nabídkovou cenu, určení váhy ceny je zcela na zadavateli dle charakteristik konkrétního plnění. Zákon taktéž umožňuje zadavateli stanovit pevnou cenu a hodnotit nabídky pouze podle (necenových) kvalitativních kritérií.

Zadavatel, resp. hodnotící komise se během hodnocení nabídek zaměřuje také na posouzení, zda cena nabídnutá dodavatelem není mimořádně nízkou nabídkovou cenou. Smyslem institutu mimořádně nízké nabídkové ceny je ochránit zadavatele před takovým plněním, jež by za dodavatelem nabízenou

cenu nebylo reálné možné dodat. Nabízí-li dodavatel plnění za mimořádně nízkou nabídkovou cenu, je motivován snahou, aby jeho nabídka byla vybrána jako nejvhodnější.

Jestliže zadavatel či komise identifikuje potenciální výskyt mimořádně nízké nabídkové ceny v nabídce, vyzve dodavatele k jejímu objasnění v určené lhůtě. Komise nemůže svůj dotaz na mimořádně nízkou nabídkovou cenu odůvodnit pouze srovnáním s nabídkovými cenami ostatních účastníků (např. ve smyslu „*Vaše nabídková cena je o mnoho nižší než nabídka dalšího účastníka v pořadí*“), neboť nelze spolehlivě vyloučit existenci případné nežádoucí dohody účastníků zakázky ohledně nabídkových cen. Podobně nelze dotaz stran mimořádně nízké nabídkové ceny opírat pouze o srovnání s předpokládanou hodnotou zakázky, protože ta může být zadavatelem nesprávně stanovena.

Komise by tedy měla svůj dotaz opřít o analýzu jednotlivých cenových položek, resp. celkové nabídkové ceny ve vztahu k reálnosti provedení předmětu veřejné zakázky za takovou cenu. Zde se prakticky projevuje požadavek na zajištění odbornosti jednotlivých členů komise, kteří by s ohledem na své zkušenosti a znalosti měli být schopni posoudit, je-li cena přijatelná či nikoliv.

Nedoloží-li dodavatel oprávněnost mimořádně nízké nabídkové ceny nebo sezná-li hodnotící komise, že vysvětlení nebylo dostatečné, lze dodavatele z tohoto titulu vyloučit – zákon tedy neklade povinnost dodavatele nabízejícího plnění s mimořádně nízkou nabídkovou cenou vyloučit; takový postup je na odpovědnosti komise, resp. zadavatele, s výjimkou stanovenou zákonem v § 113 odst. 6 (*účastník nedoloží formální prohlášení týkající se mimořádně nízké nabídkové ceny*).

Jak již bylo uvedeno výše, lze nabídky hodnotit jak pouze podle nejnižší nabídkové ceny, tak na základě kombinace nabídkové ceny a jiných hodnotících kritérií, jak naznačují následující vzorce.

Obecné vzorce pro výpočet bodových hodnot na základě poměru

a) kritérium, pro které má nejvhodnější nabídka maximální hodnotu kritéria

(např. délka záruční doby, kvalita plnění)

$$\text{počet bodů kritéria} = 100 * \frac{\text{hodnota nabídky}}{\text{hodnota nejvýhodnější nabídky}}$$

b) kritérium, pro které má nejvhodnější nabídka minimální hodnotu kritéria

(např. výše nabídkové ceny nebo doba dodání)

$$\text{počet bodů kritéria} = 100 * \frac{\text{hodnota nejvýhodnější nabídky}}{\text{hodnota nabídky}}$$

CELKOVÉ HODNOCENÍ = POČET BODŮ ZÍSKANÝCH V RÁMCI KRITÉRIA * VÁHA KRITÉRIA V %

Hodnotící komise musí své závěry týkající se hodnocení nabídek náležitě odůvodnit, zejména tehdy, pokud hodnotí nabídky na základě dalších kritérií, než je pouze nabídková cena. Např. má-li být vedle nabídkové ceny hodnocena také kvalita plnění nabízeného dodavatelem, je hodnotící komise, resp. jednotliví členové, povinna uvést, na základě čeho přidělila nabídce konkrétní počet bodů. Pouhé udělení počtu bodů bez použití přesných slovních deskriptorů není dostatečné, neboť není zajištěna

zpětná rekonstruovatelnost celého procesu hodnocení, což představuje významný rozpor se zásadou transparentnosti postupu hodnotící komise, potažmo zadavatele.

Jak plyne z konstantní rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a správních soudů, Úřad není oprávněn suplovat činnost hodnotící komise, tedy nahrazovat hodnocení nabídek vlastním hodnocením, resp. stanovovat, jak měla být ta která nabídka hodnocena, nicméně jeho úkolem je porovnat, zda hodnotící komise (či její jednotliví členové) ohodnotila nabídky v souladu s hodnotícími kritérii vymezenými v zadávací dokumentaci.

V této souvislosti je třeba připomenout, že zadávací dokumentace stanoví, zda jsou nabídky dodavatelů hodnoceny každým členem hodnotící komise zvlášť, anebo hodnotící komisí jako celkem. Druhý jmenovaný způsob je jednodušší co do administrace, protože písemné výstupy z jednání komise včetně odůvodnění uděleného počtu bodů postačí zpracovat souhrnně za celou komisi, na druhou stranu využitím tohoto způsobu dochází v jistém smyslu k popření funkce jednotlivých odborníků v hodnotící komisi, což je způsobeno tím, že hodnotící komise předává zadavateli jeden písemný výstup za všechny členy komise.

Oproti tomu klade postup, kdy jsou nabídky vyhodnoceny každým členem komise zvlášť, vyšší nároky na odpovědnost a odbornost těchto členů, neboť každý z nich je povinen posoudit, do jaké míry naplňuje každá z hodnocených nabídek stanovená hodnotící kritéria.

Výstupy své činnosti komise shrne do výše uvedené *Zprávy o hodnocení nabídek*, kdy požadavky na její strukturu a obsah uvádí zákon v § 119. *Zprávu o hodnocení nabídek* archivuje zadavatel jako součást spisu veřejné zakázky.

Nachází-li se v zadávacím řízení pouze jediná nabídka, tj. nabídka jediného dodavatele, nabídka se nehodnotí – to ovšem neznamená, že je zadavatel povinen takového dodavatele vyloučit. Zákon upravuje vyloučení tohoto jediného dodavatele jako volitelnou možnost.